

Studie o možnostech poskytování sociálních služeb pro obtížně zaměstnatelné skupiny obyvatelstva v obci s rozšířenou působností – Kostelec nad Orlicí

únor – květen 2006

Vypracovala: Markéta Šmídová
koordinátorka III. pracovní skupiny komunitního plánování
v obci s rozšířenou působností – Kostelec nad Orlicí

**Studie o možnostech poskytování sociálních služeb
pro obtížně zaměstnatelné skupiny obyvatelstva
v obci s rozšířenou působností – Kostelec nad Orlicí**

Na základě Smlouvy o partnerství v projektu „Standardizace procesu komunitního plánování sociálních služeb v Královéhradeckém kraji“ uzavřené mezi Městem Kostelec nad Orlicí a Občanským poradenským střediskem, o.p.s., v Hradci Králové, byla v Kostelci nad Orlicí dne 16.2.2006 zřízena III. pracovní skupina komunitního plánování – **pracovní skupina pro zaměstnanost obtížně zaměstnatelných skupin obyvatelstva.**

Členy pracovní skupiny jsou:

- Ing. Jiří Bartoš – místostarosta Města Kostelec nad Orlicí
- Pavla Jarošová – pracovnice občanského sdružení Emauzy ČR Rychnov nad Kněžnou
- dipl. pol. Miroslav Mitrovič – ředitel Technických služeb Kostelec nad Orlicí s. r. o.
- Ing. Alena Martincová – vedoucí oddělení poradenství Úřadu práce v Rychnově nad Kněžnou
- Barbora Trojáčková – referentka odboru sociálních věcí Městského úřadu v Kostelci nad Orlicí
- Jana Zástěrová – referentka sociálního úseku Městského úřadu v Týništi nad Orlicí
- Ilona Maňáková – uchazeč o zaměstnání na Úřadu práce v Rychnově nad Kněžnou

Hlavním cílem činnosti této pracovní skupiny bylo zmapování situace ohledně obtížně zaměstnatelných skupin obyvatelstva na území obce s rozšířenou působností Kostelec nad Orlicí. Skupina se dále zaměřila na zmapování sociálních služeb, které jsou těmto skupinám obyvatelstva k dispozici. Dále byly definovány nejzávažnější problémy ohledně cílových skupin občanů a navrženy způsoby řešení těchto problémů.

Na jednání dne 16.2.2006 byly vymezeny hlavní **cílové skupiny – obtížně zaměstnatelné skupiny obyvatelstva**, na které by se měla práce III. skupiny zejména zaměřovat:

- **občané se zdravotním postižením**
- **občané s nízkou kvalifikací nebo bez kvalifikace** (s neukončeným a základním vzděláním)
- **občané starší 50 let**
- **lidé pečující o děti do 15 let**
- **mladiství**
- **lidé do 25 let**
- **absolventi škol**

V § 33 Zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti, jsou uvedeny kategorie uchazečů o zaměstnání, kterým je s ohledem na jejich zdravotní stav, věk, péči o dítě nebo z jiných vážných důvodů věnována zvýšená péče při zprostředkování zaměstnání. Mimo výše vyjmenované skupiny jsou zde uvedeny také **těhotné ženy, kojící ženy a matky do devátého měsíce po porodu, dále osoby, které jsou vedeny v evidenci uchazečů o zaměstnání déle než 6 měsíců a osoby, které potřebují zvláštní pomoc** (jedná se zejména o osoby, které se přechodně ocitly v mimořádně obtížných poměrech nebo v nich žijí, osoby společensky nepřizpůsobené, osoby po ukončení výkonu trestu odnětí svobody a osoby ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.

V období od **1.3.2006 do 31.5.2006** se konaly **3 schůzky členů pracovní skupiny pro zaměstnanost obtížně zaměstnatelných skupin obyvatelstva**, a to v termínech 21.3.2006, 27.4.2006 a 23.5.2006.

Členové pracovní skupiny předložili v průběhu tohoto období materiály týkající se obtížně zaměstnatelných skupin obyvatelstva. Jednalo se o statistické údaje ohledně uchazečů o zaměstnání a informace o službách a projektech z Úřadu práce Rychnov nad Kněžnou, dále informace o činnosti občanského sdružení Emauzy ČR v Rychnově nad Kněžnou a informace o dávkách sociální péče poskytovaných obtížně zaměstnatelným skupinám obyvatelstva Městským úřadem Kostelec nad Orlicí a Městským úřadem Týniště nad Orlicí. Dále byly poskytnuty informace ohledně zaměstnanců na veřejně prospěšné práce u Technických služeb Kostelec nad Orlicí s.r.o.

Na schůzkách pracovní skupiny byly předloženy **statistické údaje z Úřadu práce Rychnov nad Kněžnou**, které jsou součástí studie jako přílohy:

- **1. míra nezaměstnanosti v obcích** - k 31.12.2004, 31.12.2005 a 30.4.2006
- **2. věková struktura nezaměstnaných** - v roce 2003, 2004 a 2005
- **3. kvalifikační struktura nezaměstnaných** - v roce 2003, 2004 a 2005
- **4. délka nezaměstnanosti uchazečů o zaměstnání** - v roce 2003, 2004 a 2005
- **5. situace na trhu práce na Kostelecku a Týnišťsku** - k 28.2.2006
- **6. statistické údaje k uchazečům o zaměstnání v jednotlivých obvodech okresu** - za prosinec 2003, prosinec 2004 a prosinec 2005
- **7. údaje ohledně obtížně zaměstnatelných skupin uchazečů o zaměstnání na Kostelecku a Týnišťsku** – od ledna 2005 do dubna 2006
- **8. údaje ohledně umístěných uchazečů o zaměstnání z Kostecka a Týnišťska** – od ledna 2005 do dubna 2006

Komentáře k výše uvedeným přílohám (statistickým údajům od ÚP):

- 1) **Míra nezaměstnanosti v obcích k 31.12.2004, 31.12.2005 a 30.4.2006** – z následujících tří mapek území okresu Rychnov nad Kněžnou se zaměřením na region Kostecka a Týnišťska vyplývá kolísavost ukazatele, kterým je v tomto případě míra nezaměstnanosti v obcích určená v procentech. Můžeme vidět, že v Kosteckém i v Týnišťském regionu došlo od roku 2004 do roku 2006 ke změnám (v určitých obcích k výraznému poklesu např. v Borohrádku je to pokles míry nezaměstnanosti ze 7,9% na 4,9 % a u jiných obcí k výraznému nárůstu míry nezaměstnanosti – nejmarkantnější nárůst míry nezaměstnanosti je zaznamenán v obci Nová Ves, kde se míra nezaměstnanosti vyšplhala z 6,7 % až na 11,7 %, v Kosteckém regionu míra nezaměstnanosti kolísá , avšak rozdíl se pohybuje řádově ve 2 %).
- 2) **Věková struktura nezaměstnaných - v roce 2003, 2004 a 2005** - tři tabulky ukazují, že ve většině věkových kategorií hrají podstatnou úlohu sezónní práce, kdy v letních měsících dochází u většiny skupin ke snížení počtu nezaměstnaných. Jinak tabulky ukazují, že námi zvolené skupiny obtížně zaměstnatelných skupin obyvatel jsou patrné i z údajů úřadu práce. Nejvíce nezaměstnaných vykazuje věková skupina 20-24 let a skupina 25-29 let. Můžeme si to vysvětlit přílivem „čerstvých absolventů“ bez praxe. Výrazný podíl na počtu nezaměstnaných mají také uchazeči i o zaměstnání ve věkové skupině 50-54 let a 45-49 let.

- 3) **Kvalifikační struktura nezaměstnaných - v roce 2003, 2004 a 2005** - zde vidíme, že nejvíce nezaměstnaných se pohybuje ve skupině uchazečů, kteří jsou vyučeni a u těch, kteří mají základní vzdělání. U kategorie vyučen se celkové procento vůči celkovému počtu nezaměstnaných pohybuje v rozmezí 38,8 % po 47,7 %. U skupiny se základním vzděláním se celkové procento vůči celkovému počtu nezaměstnaných pohybuje v rozmezí od 24 % do 33,4 %. Ve srovnání let vidíme, že počet nezaměstnaných u téměř všech skupin roste.
- 4) **Délka nezaměstnanosti uchazečů o zaměstnání - v roce 2003, 2004 a 2005** - co se týká délky nezaměstnanosti, nejvíce klientů je ve skupině do tří měsíců, druhou největší skupinou jsou uchazeči, kteří jsou v evidenci 3 – 6 měsíců. Nezanedbatelnou část tvoří uchazeči o zaměstnání, kteří jsou v evidenci 12 – 24 měsíců.
- 5) **Situace na trhu práce na Kostelecku a Týništsku - k 28.2.2006** - zde můžeme porovnat region Kostelecka a Týništska. Vidíme, že počty ve všech skupinách, kromě absolventů, jsou výrazně vyšší na Kostelecku, což vyplývá i z celkového počtu ekonomicky aktivních obyvatel a z celkového počtu uchazečů o zaměstnání. Musíme konstatovat, že i míra nezaměstnanosti je na Kostelecku podstatně vyšší než na Týništsku. Může to být ovlivněno i menší dojezdovou vzdáleností do Hradce Králové.
- 6) **Statistické údaje k uchazečům o zaměstnání v jednotlivých obvodech okresu -za prosinec 2003, prosinec 2004 a prosinec 2005** - z těchto tabulek vyplývá, že v porovnání r. 2003 až 2005 došlo k mírnému poklesu počtu uchazečů o zaměstnání na území okresu Rychnov nad Kněžnou. Při srovnání let 2003 až 2005 dojdeme k závěru, že počet uchazečů na Týništsku vzrostl a na Kostelecku zůstal přibližně stejný.
- 7) **Údaje ohledně obtížně zaměstnatelných skupin uchazečů o zaměstnání na Kostelecku a Týništsku – od ledna 2005 do dubna 2006** - zde je markantní, že na Kostelecku je více uchazečů o zaměstnání než na Týništsku a můžeme vidět, že v obou regionech je více nezaměstnaných žen než mužů. Tato situace prolíná téměř do všech skupin. Je zřejmý výrazný podíl osob starších 50 let, osob se zdravotním postižením a osob mladších 25 let na počtu nezaměstnaných na Kostelecku a Týništsku.
- 8) **Údaje ohledně umístěných uchazečů o zaměstnání z Kostelecka a Týništska – od ledna 2005 do dubna 2006** - v tabulce jsou velmi přehledně zpracovány údaje o počtech umístěných uchazečů o zaměstnání za jednotlivé měsíce.

Úřad práce v Rychnově nad Kněžnou nabízí uchazečům o zaměstnání kromě zprostředkování zaměstnání i další **služby**, které jim mohou pomoci najít nové zaměstnání, popřípadě začít samostatně podnikat. Možnosti využití jednotlivých služeb mohou být rozdílné především s ohledem na fázi evidence, ve které se uchazeč o zaměstnání právě nachází.

Oddělení zprostředkování poskytuje:

- poradenství ke zprostředkování zaměstnání
- individuální akční plány
- informace o podpoře v nezaměstnanosti
- kontakt na psychologa.

Oddělení trhu práce

- poskytuje informace o zaměstnavatelích a volných pracovních místech
- nabízí poskytování různých druhů dotací zaměstnavatelům na vytváření nových společensky účelných pracovních míst a míst na veřejně prospěšných pracích pro uchazeče o zaměstnání

Oddělení poradenství mimo jiné nabízí:

- requalifikace – změna dosavadní kvalifikace
- poskytnutí kontaktů na soukromé zprostředkovatelné práce
- motivační kurzy
- bilanční diagnostiku – posouzení vhodnosti zaměstnání
- informace o možnostech vzdělávání v rámci České republiky
- informační materiály o jednotlivých profesích – popisy, videokazety
- PC programy – např. Jak se ucházet o zaměstnání, Průvodce světem povolání

Oddělení kontrolní a právní

- poskytuje informační služby v oblasti zaměstnanosti
- oblastní inspektorát práce poskytuje 1x týdně pracovní-právní poradenství

Oddělení ekonomické

- poskytuje informace o platbách podpory v nezaměstnanosti

Úřad práce může ve spolupráci s uchazečem o zaměstnání, kterému je věnována zvýšená péče při zprostředkování zaměstnání, vypracovat **individuální akční plán** směřující ke zvýšení možnosti uplatnění uchazeče o zaměstnání na trhu práce. Uchazečům do 25 let věku a absolventům vysokých škol je úřad práce povinen vypracování tohoto plánu nabídnout. Obsahem individuálního akčního plánu je zejména stanovení postupu a časového harmonogramu plnění jednotlivých opatření ke zvýšení možnosti uplatnění uchazeče na trhu práce, a to v souladu s dosaženou kvalifikací, možnostmi a schopnostmi uchazeče. Uchazeč o zaměstnání je povinen poskytnout součinnost při vypracování individuálního akčního plánu a plnit podmínky v něm stanovené.

Ministerstvo práce a sociálních věcí a úřady práce ve spolupráci s dalšími subjekty zabezpečují **aktivní politiku zaměstnanosti**, tj. souhrn opatření směřujících k zajištění maximální možné úrovně zaměstnanosti. Jejím **hlavním cílem je napomáhat především obtížně zaměstnatelným skupinám uchazečů o zaměstnání v jejich pracovním uplatnění na trhu práce**. Východiskem při aplikaci nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti na úrovni úřadu práce je celková situace na trhu práce okresu, která vyplývá z pravidelné analýzy a prognózy trhu práce, dále pak závažnost problémů jednotlivých obtížně umístitelných skupin uchazečů o zaměstnání.

Mezi nástroje, jimiž je realizována aktivní politika zaměstnanosti patří např. **rekvalifikace, veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa**. Mezi opatření aktivní politiky zaměstnanosti patří rovněž **poradenství** (za účelem zjišťování osobnostních a kvalifikačních předpokladů pro volbu povolání, pro zprostředkování vhodného zaměstnání, pro volbu přípravy k práci osob se zdravotním postižením), **podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením** (např. pracovní rehabilitace, chráněné pracovní místo a chráněná pracovní dílna, příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením) a **cílené programy k řešení zaměstnanosti**.

Jedním z regionálních cílených programů zaměstnanosti, který bude realizován Úřadem práce v Rychnově nad Kněžnou, je program nazvaný „**Umožni mi pracovat**“. Jedná se o program krajského charakteru na podporu pracovního zařazení osob ze tří znevýhodněných skupin uchazečů. Program bude zaměřen na osoby se zdravotním postižením, osoby pečující o dítě do 15 let a osoby, které potřebují zvláštní pomoc. Hlavním účelem programu je podpora vytváření nových pracovních příležitostí pro výše uvedené skupiny uchazečů, což by měl

v praxi podpořit především příspěvek ke mzdě, který budou od úřadu práce dostávat zaměstnavatelé. Příspěvek na mzdy uchazečů bude poskytován do výše 7.000,-- Kč na osobu, a to po dobu až 6 měsíců.

„Program na podporu společenské a pracovní resocializace osob na okraji společnosti“ je dalším z regionálních cílených programů zaměstnanosti předkládaný Úřadem práce v Rychnově nad Kněžnou. Účelem programu je podpora tvorby a udržení pracovních míst pro osoby ze skupiny sociálně a společensky nepřizpůsobivých osob a v rámci společenské a pracovní resocializace je snahou pomoci jim k návratu do společnosti. V praxi to znamená vytvoření 108 pracovních míst a zajištění jejich financování. Vytvořená pracovní místa mohou být obsazována osobami, které se účastní resocializačního programu. Základní podmínkou zařazení do programu je dobrovolné přistoupení na podmínky programu pracovní resocializace.

Tento program je určený pro Občanské sdružení Emauzy ČR v Rychnově nad Kněžnou a bude realizován od 1.6.2006.

V současné době jsou ve spolupráci Úřadu práce Rychnov nad Kněžnou a firmy CC systems a.s., Hodonín (Vzdělávací institut v Rychnově nad Kněžnou) realizovány projekty určené pro obtížně zaměstnatelné skupiny obyvatelstva, které jsou hrazeny z Evropského sociálního fondu. V současné se jedná o tyto projekty:

- **„Odrasový můstek II“ – podpora aktivního vstupu mládeže na trh práce**
- **„Firemní administrativa“ – návrat osob nad 50 let na trh práce**
- **„Podpora podnikání v okrese Rychnov nad Kněžnou“**

Projekt **„Odrasový můstek II“** pomáhá řešit situaci mladých lidí do 25 let s nižším stupněm vzdělání. Jeho cílem je pomoci účastníkům zorientovat se ve všech potenciálních možnostech řešení jejich životní situace a posílit jejich hodnotu na trhu práce všeobecným zlepšením jejich základních dovedností, a to zejména počítačovou gramotností, zlepšením jejich komunikačních schopností, znalostí základů pracovního práva a etiky, včetně posílení jejich kladného vztahu k životnímu prostředí. Účastníci procházejí tzv. bilanční diagnostikou, kdy s pomocí odborníka získávají náhled na svou osobu. Dále následuje motivační kurz „Zvyšování osobní efektivity“ – cílem je probudit v účastnících aktivní postoj k řešení jejich životní situace. Vybraní účastníci dále prochází rekvalifikačním kurzem „Základy obsluhy osobního počítače“. Poslední vzdělávací aktivitou je profesní školení – rekvalifikace, kterou si účastníci volí na základě svých zájmů a rovněž s ohledem na poptávku na trhu práce, např. základy kovoobrábění, truhlářské práce, pečovatelské práce apod. V rámci aktivity „Činnost klubu“ se účastníci scházejí 2x týdně v odpoledních hodinách a mají možnost řešit individuálně s osobním poradcem své problémy. V rámci podpůrných opatření je účastníkům projektu poskytován příspěvek na dopravu do místa vzdělávání a příspěvek na stravné. V průběhu 2 let by mělo projektem projít 50 osob. V rámci projektu by mělo být vytvořeno 12 pracovních míst, zaměstnavatel bude pobírat příspěvek na mzdu. Dle informací z Úřadu práce v Rychnově nad Kněžnou někteří účastníci přestali do kurzu docházet.

Dalším realizovaným projektem je **„Firemní administrativa“**. Projekt je zaměřen na skupinu uchazečů o zaměstnání nad 50 let, kteří jsou dlouhodobě nezaměstnaní nebo jsou dlouhodobou nezaměstnaností ohroženi a v minulosti již v administrativě pracovali. Soubor vzdělávacích a podpůrných aktivit je zaměřen na oblast administrativy a ekonomie, účastníci budou vedeni k získání pracovního uplatnění u zaměstnavatelů právě v těchto oblastech. Hlavním cílem projektu je připravit prostřednictvím komplexního souboru vzdělávacích aktivit z oblasti PC gramotnosti, ekonomické a účetní problematiky v kombinaci s praxí u vybraných zaměstnavatelů účastníky projektu pro opětovný vstup na trh práce a zajistit

minimálně pro 50 % účastníků projektu pracovní uplatnění. Doba trvání projektu je 2 roky, nyní jím procházejí první 3 skupiny po 10 lidech. Účastníkům projektu je v rámci podpůrných opatření poskytován příspěvek na dopravu do místa vzdělávání a příspěvek na stravné. Dle informací z Úřadu práce v Rychnově nad Kněžnou má tento projekt pro účastníky velký přínos, jsou s ním spokojeni. Využití získaných znalostí na trhu práce je však vzhledem k věku krátkodobé.

Projekt „**Podpora rozvoje podnikání na Rychnovsku**“ je určen zájemcům o zahájení podnikání, drobným podnikatelům a zaměstnavatelům. Projekt probíhá v období od října 2005 do září 2007. Hlavním cílem projektu je zvýšení adaptability cílové skupiny na nové podmínky podnikání s cílem pokračovat ve stávající živnosti, respektive zahájit podnikání a tím snížit počet nezaměstnaných v regionu, dále pak zvýšení konkurenceschopnosti těchto podnikatelských subjektů na trhu. Dalším cílem projektu je zvýšení počítačové gramotnosti, zvýšení možnosti získání finančních prostředků z dotačních titulů, rozvíjení spolupráce mezi účastníky projektu, poskytování individuálního poradenství a podpory, zpracování strategie rozvoje vlastní živnosti. Účastníci absolvují motivační kurz, kurz počítačové gramotnosti, kurz zaměřený na oblasti potřebné pro podnikání, zpracování podnikatelského plánu či strategie rozvoje vlastní firmy. Očekávaným výstupem je zvýšení počtu osob samostatně výdělečně činných v regionu, tvorba a podpora pracovních míst.

Projekt s názvem „**Pracovník šitý na míru**“ řeší problematiku mladých lidí do 25 let., je zaměřen na absolventy škol bez praxe. Projekt je realizován od ledna 2006. V rámci projektu dojde k vytvoření 17 nových pracovních míst, kde bude po dobu 2 let mzda absolventů částečně dotována z finančních prostředků Evropského sociálního fondu. Praxe v konkrétní firmě probíhá pod vedením zkušeného pracovníka a během realizace projektu si účastníci budou dále doplňovat vzdělání ve vybraných vzdělávacích zařízeních.

„**Příprava na práci v Královéhradeckém kraji**“ je program, do kterého jsou zapojeny všechny úřady práce v Královéhradeckém kraji. Projekt je financován z prostředků Evropského sociálního fondu a je realizován od začátku letošního roku. Program je určen pro 60 uchazečů o zaměstnání a trvá 2 roky. Kurz je mimo jiné zaměřen na osobnostní rozvoj a výpočetní techniku.

Projekt „**Vzdělání – nová šance pro ženy vracející se na trh práce**“ je určen ženám, případně i mužům, kteří jsou na mateřské a rodičovské dovolené a nejpozději do 6 měsíců se budou vracet na trh práce. Dále je projekt určen dlouhodobě nezaměstnaným ženám a ženám nad 50 let věku. Hlavním cílem tohoto programu je rozšíření vzdělání v oblasti ovládání osobního počítače, dále zlepšení motivačních a komunikačních schopností účastníků směrem k získání zaměstnání. Projekt je realizován po dobu 18 měsíců a celkem by jím na okrese Rychnov nad Kněžnou mělo projít cca 50 osob. Vzdělávací aktivity probíhají po dobu 25 dní a po ukončení bude mít každý účastník ještě po dobu 6 měsíců k dispozici „pracovního konzultanta“, který mu bude pomáhat při hledání zaměstnání.

Výše zmiňované skupiny obtížně zaměstnatelných osob prolínají i do **dávek sociální péče**. Např. Městský úřad Kostelec nad Orlicí evidoval v roce 2005 celkem 16 zdravotně postižených klientů, kterým byla poskytnuta pomoc formou dávek sociální péče. Městský úřad Týniště nad Orlicí v roce 2005 evidoval celkem 11 zdravotně postižených občanů. Další skupinou jsou lidé starší 50 let, kteří jsou vedeni jako uchazeči o zaměstnání na Úřadu práce v Rychnově nad Kněžnou. V roce 2005 to bylo na MÚ Kostelec nad Orlicí celkem 25 klientů a na MÚ v Týništi nad Orlicí 20 klientů. V kategorii osob pečujících o děti do 15 let věku bylo evidováno za rok 2005 celkem 72 klientů na MÚ v Kostelci a 87 na MÚ v Týništi. Ve

skupině mladistvých to bylo za stejné období 20 klientů v Kostelci a 4 v Týništi. Skupinu klientů do 25 let věku tvořilo v evidenci MÚ Kostelec 72 občanů a na MÚ v Týništi 121 občanů. Absolventů škol bylo v roce 2005 na MÚ v Kostelci registrováno celkem 200 a na MÚ v Týništi 37. Z podkladů MÚ v Kostelci nad Orlicí a MÚ v Týništi nad Orlicí vyplývá, že ve skupině zdravotně postižených občanů byl v roce 2005 zaznamenán mírný nárůst počtu klientů pobírajících dávky sociální péče oproti roku 2004. Ve skupině občanů starších 50 let došlo v roce 2005 na MÚ v Kostelci k mírnému nárůstu, oproti tomu na MÚ v Týništi došlo k mírnému poklesu. Kategorie občanů pečujících o děti do 15 let věku vykazuje v roce 2005 mírný pokles počtu klientů oproti roku 2004. Co se týče mladistvých, MÚ Kostelec vykazoval mírný pokles, oproti tomu MÚ Týniště mírný nárůst. Skupina občanů do 25 let věku vykazuje opět mírný pokles počtu klientů pobírajících dávky sociální péče, rovněž tak absolventi škol.

V rámci činnosti pracovní skupiny byly zjištěny informace o **organizacích** v okrese Rychnov nad Kněžnou, **které se zabývají problematikou obtížně zaměstnatelných skupin obyvatelstva a mohou poskytovat sociální služby obtížně zaměstnatelným občanům** z území obce s rozšířenou působností Kostelec nad Orlicí.

1) Občanské sdružení Emauzy ČR se sídlem v Rychnově nad Kněžnou

Organizace má 3 samostatná zařízení - Rychnov nad Kněžnou, Most, Praha. Každé zařízení se skládá z jednotlivých středisek - Emauzský dům (ubytovací středisko pro klienty), farma, případně dílny, sklady a další provozy (místa zaměstnání, tréninková pracoviště). V těchto zařízeních jsou zaměstnávány osoby, pro které je obtížné nalézt zaměstnání na volném trhu práce.

Zařízení Rychnov nad Kněžnou:

- Emauzský dům Rychnov nad Kněžnou, Ekologická 515 – ubytovací středisko (kapacita 30 klientů)
- Farma Lupenice čp. 16 – místo výkonu zaměstnání (chov zvířat, rostlinná výroba)
- Klášterec nad Orlicí čp. 182 – centrální sklady organizace – místo výkonu zaměstnání, budova pro ubytování
- Zdobnice čp. 23 – rekreační chata – tréninkové pracoviště

A) vytvoření pracovních příležitostí v rámci Cíleného programu uzavíraného s Úřadem práce v Rychnově nad Kněžnou

Základní idea a stručný obsah projektu:

Projekt řeší nepříznivou životní a sociální situaci lidí, kteří se – z jakýchkoli příčin – ocitli na okraji společnosti (osoby bez přístřeší, propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, mladí lidé po odchodu z ústavní výchovy atd.) a nemají dostatek vlastních zdrojů tyto události zvládnout (zejména události ztráty – materiální ztráty, ztráta práce, ztráta rodiny a přirozených sociálních sítí atd.). Projekt reaguje na tyto okolnosti, jeho podstatou je poskytnout uživateli ubytování a materiální zabezpečení (stravu, ošacení, hygienické prostředky) a uspokojit tak nejprve jeho základní životní potřeby. Formou zaměstnání (ve vlastních dílnách a provozech organizace) pak podporuje tento projekt osvojení či znovuzískání pracovních návyků a dovedností, které jsou nezbytné pro uplatnění na volném trhu práce. Celkový proces resocializace je doplněn aktivním vedením uživatele k hledání vhodných řešení jeho situace, posilováním jeho kapacity a podporou a směřuje k opětovnému začlenění uživatele do běžného života ve společnosti. Během roku využije služeb tohoto projektu ve všech třech zařízeních celkem cca 200 – 250 osob.

Údaje o poskytovaných sociálních službách

Typ cílové skupiny:

- osoby bez přístřeší
- pachatelé trestné činnosti
- osoby propuštěné z ústavní nebo ochranné výchovy po dosažení zletilosti

Věková struktura uživatelů:

- mladí dospělí (18 – 26 let)
- dospělí (27 – 64 let)

Rozhodující kritéria pro poskytnutí služby:

- věk 18 let a výše
- muž
- občan České republiky
- ochota zájemce o službu respektovat pravidla poskytování služeb
- ředitel zařízení může udělit výjimku v případě naléhavé krizové situace (může poskytnout azyl ženě, rodině, cizinci)
- ochota a schopnost pracovat

Cíle poskytovaných služeb:

Cílem služby je komplexní pomoc lidem, kteří se nacházejí v nepříznivé sociální a životní situaci a jsou ohroženi či vystaveni sociální exkluzi. Služba reaguje na nejrůznější typy problémů, které se váží k této životní situaci zájemce o službu.

Metody práce:

rozhovor, práce s dokumenty, sběr dat (dotazník), individuální plánování.

Ukončení poskytování služeb:

Důvody ukončení poskytování služby ze strany organizace:

- hrubé a opakované porušování a nedodržování pravidel poskytování služeb
- opakované odmítnutí práce (odmítnutí uzavřít pracovní smlouvu)
- spáchání trestného činu v průběhu poskytování služby

Důvody ukončení poskytování služby ze strany uživatele:

- služba naplnila potřeby klienta, které od služby očekával
- služba nenaplňuje potřeby a požadavky klienta
- klient se odmítá přizpůsobit pravidlům poskytování služby
- odchod klienta do jiného, specializovaného zařízení

Pracovní smlouvy v rámci programu jsou uzavírány na pozice pomocný dělník a dělník.

B) vytvoření pracovních příležitostí v rámci veřejně prospěšných prací uzavíraných s Úřadem práce v Rychnově nad Kněžnou

Typ cílové skupiny:

- absolventi a mladiství do 25 let
- osoby s nízkou kvalifikací
- ženy s ukončenou mateřskou dovolenou
- osoby starší 50 let

- osoby se změněnou pracovní schopností (ČID, ZPS)
- osoby s bydlištěm, kde je nedostatečná nabídka volných pracovních míst
- osoby s trvalým pobytem v okrese Rychnov nad Kněžnou

Místo výkonu zaměstnání:

- Farma Lupenice čp. 16 – místo výkonu zaměstnání (chov zvířat, rostlinná výroba)
- Emauzský dům Rychnov nad Kněžnou, Ekologická 515 – ubytovací středisko
- Rekreační chata Zdobnice – tréninkové pracoviště

Pracovní smlouvy jsou uzavírány na dobu určitou.

V roce 2006 je vytvořeno 8 míst na pozici pomocný dělník/pomocná dělnice a 12 míst na pozici dělník/dělnice.

Další financování činností organizace:

Finanční zdroje lze rozdělit do třech hlavních skupin:

- Evropský sociální fond a státní rozpočet ČR
- od krajských, magistrátních, městských nebo obecních úřadů (např. Magistrát hl.m.Prahy, Městská část Praha 6, MěÚ Rychnov nad Kn., Královehradecký kraj, apod.)
- z vlastních zdrojů
(např. z příjmů poskytovaných služeb, z členských příspěvků, ze spoluúčasti klientů)
- od jiných subjektů
(např. právnické a fyzické osoby z ČR i ze zahraničí)

2) Občanská poradna Agapé poskytuje bezplatné, nezávislé, nestranné a diskrétní poradenství lidem, kteří se ocitli v těžké životní situaci. Poradci také poskytují kontakty na organizace zaměřené na odbornou pomoc. Poradenství je poskytováno mimo jiné také v oblasti pracovně-právní problematiky, zaměstnanosti a sociální pomoci. Občanská poradna Agapé sídlí v Rychnově nad Kněžnou, služby jsou každé pondělí poskytovány také v Kostelci nad Orlicí.

3) Občanské sdružení Brouček se sídlem v Solnici je dobrovolnou, nezávislou organizací zabývající se naplněním volného času dětí do 6 let a jejich rodičů. Cílem je předejít jejich sociálnímu vyloučení. Rodičům jsou nabízeny vzdělávací aktivity na různá témata, např. osobní image – jak vyvolat příznivý dojem, přijímací pohovor – jak uspět, semináře o začátcích podnikání, právní minimum, základy výpočetní techniky, jak psát firemní dopisy a personální písemnosti, ekonomické minimum.

V současné době je vypsaný grant na založení pobočky Občanského sdružení Brouček v Kostelci nad Orlicí, kde by sdružení mělo začít působit od září 2006.

V pracovní skupině byly předloženy informace **Technických služeb Kostelec nad Orlicí s.r.o.** ohledně zaměstnanců na veřejně prospěšné práce, kteří u nich byli zaměstnáni v letech 2004, 2005 a 2006 (do 30.4.2006). Z přehledu vyplývá, že v roce 2004 bylo na veřejně prospěšné práce zaměstnáno 6 lidí, pracovní poměr byl se všemi ukončen do konce roku 2004. V průběhu roku 2005 Technické služby Kostelec nad Orlicí s.r.o. zaměstnaly na VPP celkem 11 lidí, z nichž se 3 byl pracovní poměr ukončen do konce roku 2005, s dalšími 7 zaměstnanci byl pracovní poměr ukončen do 31.1.2006. Od začátku roku 2006 do 30.4.2006 nastoupilo na veřejně prospěšné práce 9 zaměstnanců a s dalšími 2 lidmi (bývalými zaměstnanci na VPP) byl uzavřen pracovní poměr bez dotace od Úřadu práce v Rychnově nad Kněžnou.

Ředitel Technických služeb Kostelec nad Orlicí s.r.o., dipl. pol. Miroslav Mitrovič, informoval o tom, že na veřejně prospěšné práce jsou u Technických služeb v Kostelci nad Orlicí zaměstnávání převážně lidé s nízkou kvalifikací, asi 50 % z nich jsou Romové. Pan Mitrovič také hovořil o dotacích na zaměstnance poskytovaných Úřadem práce v Rychnově nad Kněžnou, jejich výše záleží na délce evidence uchazeče o zaměstnání na Úřadu práce. Maximální doba, po kterou je dotace poskytována, je 1 rok. Ředitel Technických služeb uvedl, že by zaměstnancům chtěl pomoci a zaměstnávat je i nadále, ale po ukončení poskytování dotací nemají finanční možnosti, aby jim vypláceli platy ze svého rozpočtu. Z tohoto důvodu je u Technických služeb ukončeno přibližně 80 % pracovních poměrů. Pan Mitrovič uvedl, že by se mělo rozlišit, kdo má skutečně zájem pracovat a nemůže sehnat zaměstnání, a na druhé straně, kdo pracovat nechce. Ti, kteří mají zájem pracovat, snaží se a mají výsledky, by měli být zvýhodněni, např. co se týče výše dotace.

Z diskuse vyplynul názor, že někteří zaměstnavatelé využívají dotací od Úřadu práce a po ukončení poskytování dotace (např. po uplynutí 3-měsíční zkušební doby) se zaměstnancem ukončí pracovní poměr a on se znovu zaeviduje na Úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání. Malé firmy ale nemají finanční možnosti na to, aby občany zaměstnávaly po ukončení vyplácení dotací.

Město Týniště nad Orlicí sezónně zaměstnává pracovníky na veřejně prospěšné práce – zejména na úklid a údržbu města. V roce 2005 bylo u Města Týniště nad Orlicí zaměstnáno na VPP 7 lidí, v letošním roce mají 4 zaměstnance na VPP.

Z jednání pracovní skupiny vyplynuly tyto nejzávažnější problémy týkající se obtížně zaměstnatelných skupin obyvatelstva:

- velký podíl osob starších 50 let na počtu nezaměstnaných na Kostelecku a Týnišťsku
- velký podíl osob se zdravotním postižením na počtu nezaměstnaných na Kostelecku a Týnišťsku – chybí chráněné pracovní dílny, podporované zaměstnávání
- velký podíl osob mladších 25 let na počtu nezaměstnaných na Kostelecku a Týnišťsku (pozn. ti však mají velkou šanci sehnat zaměstnání, pokud jsou aktivní)
- systém sociální politiky neprospívá zaměstnanosti, lidé nejsou motivováni pro práci – výše dávek sociální péče je srovnatelná s výší minimální mzdy
- dlouhodobá nezaměstnanost osob, které nemají zájem pracovat a vyhovuje jim systém dávek sociální péče
- chybí motivace k přípravě na povolání a hledání zaměstnání u dětí rodičů, kteří dlouhodobou nezaměstnanost přijali za svůj životní styl (přejímání vzorců chování dětí od rodičů)

Z diskuse členů pracovní skupiny vyplynuly tyto návrhy na řešení problematiky:

- spolupráce mezi Městem Kostelec nad Orlicí, odborem sociálních věcí a Úřadem práce v Rychnově nad Kněžnou při vytváření pracovních míst na veřejně prospěšné práce
- větší zvýhodnění zaměstnavatelů při zaměstnávání osob se zdravotním postižením – např. úlevy na daních
- poskytování dotací na vznik nestátních neziskových organizací pro pomoc obtížně zaměstnatelným skupinám obyvatelstva
- zakládání chráněných pracovních dílen - např. domácí práce (možnost poskytnutí finanční podpory od úřadu práce na vytvoření pracovního místa a na provoz)

- realizace podporovaného zaměstnávání
- otevření čajovny nebo kavárny s obsluhou osob se zdravotním postižením
- sezónní zaměstnávání osob s nízkou kvalifikací s výplatou mzdy např. 1x týdně (větší motivace k práci)
- hromadná doprava pro svoz lidí do zaměstnání, ubytovny (větší zaměstnavatelé)
- stáže a praxe pro absolventy škol
- působení v rodině – motivace k přípravě na budoucí povolání
- motivační programy ve školách k výběru vhodného povolání a přípravě na povolání, exkurze k získání přehledu o různých zaměstnáních
- změny v systému sociální politiky směřující k tomu, aby byli občané lépe motivováni pro práci

Závěr:

Přínosem společných jednání členů pracovní skupiny pro zaměstnanost obtížně zaměstnatelných skupin obyvatelstva byl vzájemný dialog, výměna informací, týmové řešení problémů a návrhy řešení. Práce této skupiny byla velkým přínosem, především pro sběr informací ohledně dané problematiky. Činnost této pracovní skupiny bude nadále pokračovat se zaměřením na rozvoj sociálních služeb pro skupiny obtížně zaměstnatelných obyvatel.

Během práce skupiny vyplynulo jako nejnaléhavější zaměřit se na řešení problémů těchto obtížně zaměstnatelných skupin obyvatelstva: osoby nad 50 let věku a osoby se zdravotním postižením, jejichž podíl na počtu nezaměstnaných je na Kostelecku a Týnišťsku velmi výrazný. Na území obce s rozšířenou působností Kostelec nad Orlicí chybí chráněné dílny a podporované zaměstnávání pro občany se zdravotním postižením. Na našem území cítíme i absenci neziskových organizací, které by se mohly zaměřit na pomoc obtížně zaměstnatelným skupinám obyvatelstva.

Nový sociální systém, který bude účinný od 1.1.2007, by měl reagovat na problémy spojené s nezaměstnaností, konkrétní postupy budou upraveny prováděcími předpisy, které budou připraveny ve 4. čtvrtletí letošního roku a jsou plně v kompetenci Ministerstva práce a sociálních věcí.

Z jednání skupiny jasně vyplynulo, že Město Kostelec nad Orlicí má rezervy ve spolupráci s ÚP při vytváření pracovních příležitostí pro obtížně zaměstnatelné skupiny obyvatelstva – jednou z forem jsou i veřejně prospěšné práce.